

Anonimizirana različica

Prevod

C-286/19 - 1

Zadeva C-286/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

5. april 2019

Predložitveno sodišče:

Tribunal d'instance d'Aulnay-Sous-Bois (Francija)

Datum predložitvene odločbe:

25. marec 2019

Tožeci stranki:

JE

KF

Tožena stranka:

XL Airways SA

TRIBUNAL D'INSTANCE

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) **AULNAY-SOUS-BOIS (prvostopenjsko sodišče v Aulnay-sous-Boisu, Francija)**

[...] (ni prevedeno)

Sodba, izdana [...] (ni prevedeno) PETINDVAJSETEGA MARCA DVA TISOČ DEVETNAJST

[...] (ni prevedeno)

Po razpravi na javni obravnavi z dne 10. decembra 2018

[...] (ni prevedeno)

MED TOŽEČIMA STRANKAMA:

JE, stanujoča v [...] (ni prevedeno), PARIZ,

KF, stanujoča v [...] (ni prevedeno), PARIZ,

[...] (ni prevedeno)

NA ENI STRANI,

IN TOŽENO STRANKO:

S.A. XL AIRWAYS, [...] (ni prevedeno) TREMBLAY-EN-FRANCE,

[...] (ni prevedeno)

NA DRUGI STRANI,

[...] (ni prevedeno)

Osebi JE in KF sta 17. marca 2017 vložili [...] (ni prevedeno) tožbo [...] (ni prevedeno) proti družbi XL AIRWAYS [...] (ni prevedeno), s katero sta predlagali, naj se tej družbi naloži, da vsaki od njiju plača glavnico v višini 600 EUR kot odškodnino zaradi odpovedi leta na podlagi Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10), in to z obrestmi po zakonski obrestni meri od dneva opomina. Tožeči stranki sta poleg tega za vsako od njiju zahtevali odškodnino v višini 400 EUR zaradi nepoštenega upiranja letalskega prevoznika in znesek 500 EUR na podlagi člena 700 Code de procédure civile (zakonik o civilnem postopku) poleg plačila stroškov.

Sospornici JE in KF sta navedli, da sta pri tem letalskem prevozniku kupili letalski vozovnici za let Punta Cana (Dominikanska republika)/Pariz, pri čemer bi letalo predvidoma moralo vzleteti 24. maja 2014 ob 21.20 in na letališču Roissy CDG pristati 25. maja 2014 ob 12.20. Vendar je bil ta let po navedbah tožečih strank odpovedan, nadomestni let pa jima je bil zagotovljen šele 25. maja 2014 ob 17.35 (lokalni čas), tako da sta v svoj končni namembni kraj Pariz prišli naslednji dan ob 7.50.

Tožeči stranki sta nato 27. maja 2016 prek odvetnika družbi XL AIRWAYS poslali dopis z zahtevkom za pavšalno odškodnino v višini 600 EUR na potnika, ki je v Uredbi (ES) št. 261/2004 predvidena za odpoved leta nad 3500 kilometri.

Ker letalski prevoznik ni odgovoril na ta zahtevek, sta sospornici JE in KF vložili to tožbo, da bi se o sporu odločilo na podlagi prava, ki se uporablja.

Po odlogih je bila zadeva obravnavana na obravnavi 10. decembra 2018, ki so se je stranke udeležile [...] (ni prevedeno).

Sospornici JE in KF sta med pričevanjem, ko je bila predvidena možnost, da bo Tribunal d'instance (prvostopenjsko sodišče) zatrjevano odpoved leta prekvalificiralo v zamudo leta, podali [...] (ni prevedeno) predlog za prekinitev odločanja z obrazložitvijo, da se v tem postopku torej postavlja vprašanje razlage določb člena 3(2) Uredbe (ES) št. 261/2004, v skladu s katerimi se za potnika na letu šteje oseba, ki ima potrjeno rezervacijo in se je prijavila na let pod pogoji, ki jih je določil prevoznik, in najpozneje 45 minut pred predvidenim časom vzleta, vendar se zadnji pogoj ne zahteva v primeru odpovedi leta.

V tem primeru tožeči stranki zahtevata prekinitev odločanja, dokler Sodišče Evropske unije ne odgovori na vprašanja za predhodno odločanje, ki so mu že bila predložena na tem področju, in Tribunal d'instance (prvostopenjsko sodišče) predlagata nova vprašanja za predhodno odločanje, ki se nanašajo na uporabo istih določb in za katere prav tako zahtevata, naj se predložijo evropskemu sodišču.

Podredno sta sospornici JE in KF povzeli zahteve in razloge, predstavljene v začetni vlogi, vendar sta znesek odškodninskih zahtevkov zaradi nepoštenega upiranja dvignili na 1000 EUR na potnika, prav tako pa tudi znesek na podlagi člena 700 zakonika o civilnem postopku.

V zvezi s predlogom za prekinitev odločanja je zastopnica družbe XL AIRWAYS, ki je trdila, da sporni dogodek dejansko pomeni zamudo leta v smislu evropske sodne prakse, izjavila, da nasprotuje temu predlogu za prekinitev odločanja, ker je bilo o vprašanju ugotovitve statusa potnika na podlagi člena 3(2) Uredbe (ES) št. 261/2004 odločeno v popolnoma jasni sodni praksi Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija). Kar zadeva utemeljenost, je tožena stranka predlagala zavrnitev vseh predlogov, ker sospornici JE in KF nista dokazali svojega statusa potnikov, upravičenih do odškodnine na podlagi navedenega akta, saj gre po njenem mnenju za zamudo leta in tožeči stranki nista dokazali, da sta se prijavili na let v skladu z zahtevanimi pogoji.

[...] (ni prevedeno)

OBRAZLOŽITEV

Predlog za prekinitev odločanja

[...] (ni prevedeno) [vprašanje nacionalnega postopka]

[...] (ni prevedeno) Člen 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa, da je Sodišče Evropske unije med drugim pristojno za predhodno odločanje o vprašanjih glede razlage Pogodb.

Kadar se tako vprašanje postavi v zadevi, v kateri poteka postopek pred nacionalnim sodiščem, zoper odločitve katerih po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, mora to sodišče zadevo predložiti Sodišču, pri čemer člen R. 221-37 Code de l'organisation judiciaire (zakonik o organizaciji sodstva) določa, da prvostopenjsko sodišče o sporih odloča na zadnji stopnji, ko gre za vrednost do 4000 EUR, in z možnostjo pritožbe, ko zahtevek presega ta znesek ali ni določen.

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [vprašanje nacionalnega postopka]

V obravnavani zadevi ni sporno, da bo moralo biti o sporu, ker zahtevka sospornic JE in KF ne presegata vrednosti 4000 EUR, vsebinsko odločeno z odločbo, ki bo izdana na zadnji stopnji in zato zoper njo ne bo pravnega sredstva v smislu člena 267 PDEU.

Poleg tega, čeprav v konkretnem primeru obstajajo tehtni razlogi, na podlagi katerih je mogoče predvideti prekvalifikacijo dogodka, na katerem temelji zahtevek, iz odpovedi leta v zamudo leta, ni sporno, da je z razlago določb člena 3(2) Uredbe (ES) št. 261/2004 v zvezi s točkami, omenjenimi v novih vprašanjih za predhodno odločanje, predloženih Tribunal d'instance (prvostopenjsko sodišče), mogoče ugotoviti, ali se določbe o odškodninah iz Uredbe (ES) št. 261/2004 lahko uporabijo za spor.

Posledično [...] (ni prevedeno) je treba ugoditi predlogu za prekinitev odločanja, ki sta ga podali tožeči stranki [...] (ni prevedeno), in to do odločitve Sodišča Evropske unije o postavljenih vprašanjih za predhodno odločanje [...] (ni prevedeno).

Vprašanja za predhodno odločanje

Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (prvostopenjsko sodišče v Aulnay-sous-Boisu) se spopada z vse večjim številom sporov, ki spadajo v njegovo pristojnost na območju letališča Roissy-Charles-de-Gaulle ter v katerih se izpodbijajo načini dokazovanja prijave na lete, ki so imeli zamudo, v zvezi s katerimi obstaja potencialna upravičenost do uporabe mehanizma pavšalnega nadomestila, vzpostavljenega z Uredbo (ES) št. 261/2004.

Cour de cassation (kasacijsko sodišče) je v sodbah z dne 14. februarja 2018 [...] (ni prevedeno) in z dne 12. septembra 2018 [...] (ni prevedeno) potrdilo sodbi Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (prvostopenjsko sodišče v Aulnay-sous-Boisu), s katerima sta bila zavrnjena predloga za plačilo pavšalne odškodnine, vložena proti dejanskemu prevozniku na podlagi zgoraj navedene uredbe zaradi več kot triurne zamude leta v končni namembni kraj. V teh zadevah so tožeče stranke predložile samo dokazila o elektronsko potrjeni rezervaciji, ena pa tudi potrdilo o zamudi brez navedbe imena.

Kljub tej sodni praksi, v kateri so določbe člena 3(2) Uredbe (ES) št. 261/2004 razložene na podlagi obligacijskega prava, številni potniki, ki nimajo več na voljo elementov, ki bi lahko pomenili formalni dokaz o njihovi dejanski prijavi na sporne lete, in se sklicujejo na tehnološki razvoj, zaradi katerega med drugim postopno izginja izdaja „papirnih“ vstopnih kuponov, ustvarjajo številne spore okoli tega vprašanja.

Zlasti se trdi, da bi posedovanje potrjene prijave na let pomenilo izpodbojno domnevo prijave na let, v zvezi s katero bi moral letalski prevoznik predložiti nasprotni dokaz. Ta analiza je bila potrjena v odločbah nekaterih prvostopenjskih sodišč, ki so letalskemu prevozniku naložila predložitev evidence podatkov o potnikih (*Passenger Name Record*) za sporni let, pri čemer bi mu bila v nasprotnem primeru lahko naložena denarna kazen.

Ker je bilo pri Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (prvostopenjsko sodišče v Aulnay-sous-Boisu) v letu 2017 začetih 2700 letalskih sporov in v letu 2018 več kot 5000, učinkovito izvajanje sodne oblasti zahteva dokončno pojasnitev pogojev za uporabo zgoraj navedenega člena 3(2)(a), da bi bilo v interesu samih potnikov mogoče harmonizirati odločbe, ki jih izdajo sodišča, ki morajo odločati o teh sporih, običajno na zadnji stopnji.

Ista tema je že bila razlog, da je bil sodnemu tajništvu Sodišča Evropske unije predložen predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je 3. decembra 2018 vložilo Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (prvostopenjsko sodišče v Aulnay-sous-Boisu) [...] (ni prevedeno) in je bil pri Sodišču vpisan pod številko C-756/18. Zastavljeno vprašanje se je nanašalo na možnost predložitve dokaza o prijavi na let zgolj na podlagi domneve.

V tej zadevi sospornici JE in KF najprej trdita, da sodna praksa, v skladu s katero je najmanj triurna zamuda izenačena z odpovedjo leta, ne pripelje do tega, da se določbe člena 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 uporabljajo za zamude leta in da bi se ob morebitni uporabi v tem primeru vsekakor postavljalo vprašanje, ali je referenčni vozni red za odhod leta prvotno predvidena ura vzleta ali dejanska ura odhoda letala, ki ima zamudo.

Kar zadeva dokazno breme glede prijave na let, tožeči stranki, ki se sklicujeta na novejši tehnološki razvoj in zlasti na dematerializacijo vstopnih kuponov, postavljata vprašanje narave pogojev iz člena 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004, da bi izvedeli, ali gre za nujne pogoje za uporabo navedene uredbe, katerih izpolnjevanje mora dokazati potrošnik, ali za primer, ko je letalski prevoznik oproščen obveznosti plačila odškodnine, za kar mora dokaz predložiti prevoznik.

Nazadnje, sospornici JE in KF se sklicujeta na nezdružljivost, ki bi lahko obstajala med tem, da breme dokazovanja prijave na let nosijo izključno potniki, in načelom polnega učinka Uredbe (ES) št. 261/2004 glede na njene cilje visoke ravni varstva potrošnikov, ki so v tem primeru navedeni potniki.

Ta vprašanja za predhodno odločanje, ki sta jih oblikovali tožeči stranki, so bila predmet kontradiktorne razprave [...] (ni prevedeno). Tožena stranka je izjavila, da nasprotuje prekinitvi odločanja, saj meni, da so vprašanja za predhodno odločanje, ki sta jih postavili tožeči stranki, neutemeljena, ker je Cour de cassation (kasacijsko sodišče) v sodbah z dne 14. februarja 2018 in 12. septembra 2018 določilo jasno sodno prakso, ki potrjuje zahtevo, da potniki predložijo dokaz o svoji dejanski prijavi na let, tako da posredujejo svoj vstopni kupon ali drug element, s katerim lahko predložijo zahtevani dokaz.

V zvezi s tem je treba ugotoviti, da čeprav vprašanja, ki jih postavljata tožeči stranki, v bistvu povzemajo problematiko vprašanja za predhodno odločanje, ki je bilo 3. decembra 2018 Sodišču Evropske unije predloženo v podobni zadevi, vseeno razširjajo področje z različnih vidikov pravne analize, tako da se zdi, da omogočajo celovitejšo preučitev teme, ki je trenutno sporna.

Posledično, ker bo prihodnja vsebinska odločitev sprejeta na zadnji stopnji, je torej treba Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predložiti ta vprašanja:

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [besedilo vprašanj za predhodno odločanje, povzetih v izreku]

[...] (ni prevedeno) [odločitev o prekinitvi postopka]

[...] (ni prevedeno) [pojasnilo o stroških]

IZ TEH RAZLOGOV JE

Tribunal d'instance (prvostopenjsko sodišče)

ODREDILO, naj se Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predložijo ta vprašanja:

1. Vprašanje o možnosti uporabe člena 3(2)(a) v primeru zamude leta, razdeljeno na dva dela:

(a) Ali se ob upoštevanju tega, da je bila pravica do odškodnine v primeru zavrnitve vkrcanja ali odpovedi, določena v členu 7 Uredbe (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2004, s sodno prakso (Sodišče, četrti senat, 19. november 2009, zadevi C-402/07 in C-432/07, Sturgeon) razširjena na zamude leta, dobesedni pogoj v zvezi prijavo potnika na let, določen v členu 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2004, ki se uporablja samo za zavrnitve vkrcanja, uporablja v okviru odškodnine, ki jo zahteva potnik, čigar let je imel zamudo, ni pa mu bilo zavrnjeno vkrcanje?

(b) Če je odgovor na prvo vprašanje pod točko (a) pritrdilen, ali je treba ob upoštevanju ciljev roka iz člena 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 („najpozneje 45 minut pred objavljenim časom odhoda“), povezanih z

vprašanjem prevelikega števila rezervacij in varnostnimi cilji, ta rok v tem primeru razlagati kot „najpozneje 45 minut pred novim časom odhoda leta, ki ima zamudo, objavljenim na obvestilnih tablah na letališču ali sporočenim potnikom“?

2. Vprašnji o dokaznem bremenu glede „prijave na let“

Če je odgovor na prvo vprašanje pod točko (a) pritrديلen, to je če se člen 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2004 uporablja za odškodnino, ki jo zahteva potnik, čigar letalo je imelo zamudo:

(a) Ali so pogoji iz člena 3(2)(a) nujni pogoji, ki jih mora potrošnik dokazati za uporabo Uredbe, ali razlog za oprostitev letalskega prevoznika, ki mu omogoča, da predloži seznam potnikov za dokaz, da se potrošnik ni prijavil na let, „kakor je določeno in ob navedenem času vnaprej in pisno (vključno v elektronski obliki) z letalskim prevoznikom, organizatorjem potovanja ali pooblaščenoto potovalno agencijo, ali, če čas ni naveden, najpozneje 45 minut pred objavljenim časom odhoda“, kot je določeno v členu 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2004, ob upoštevanju tehnološkega razvoja, ki zdaj omogoča elektronsko izdajanje dematerializiranih vstopnih kuponov, neobstoja časovnega žiga na papirnih vstopnih kuponih, s tem povezanega neobstoja vsakršne obveznosti fizične navzočnosti pri prijavnem okencu in dejstva, da imajo samo letalski prevozniki vse informacije o prijavi potnikov do zaključka postopkov prijave?

(b) Ali načelo polnega učinka, cilji Uredbe (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2004 in visoka raven varstva potnikov in potrošnikov na splošno, zagotovljena z Uredbo (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2005 in drugimi predpisi in standardi prava Skupnosti, nasprotujejo temu, da samo potnik nosi dokazno breme glede svoje prijave na let, „kakor je določeno in ob navedenem času vnaprej in pisno (vključno v elektronski obliki) z letalskim prevoznikom, organizatorjem potovanja ali pooblaščenoto potovalno agencijo, ali, če čas ni naveden, najpozneje 45 minut pred objavljenim časom odhoda“, kot je določeno v členu 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2004, ob upoštevanju tehnološkega razvoja, ki zdaj omogoča elektronsko izdajanje dematerializiranih vstopnih kuponov, neobstoja časovnega žiga na papirnih vstopnih kuponih, s tem povezanega neobstoja vsakršne obveznosti fizične navzočnosti pri prijavnem okencu in dejstva, da imajo samo letalski prevozniki vse informacije o prijavi potnikov do zaključka postopkov prijave?

[...] (ni prevedeno)